

Spolorm i økologiske svinebesætninger

14. december 2012 (Klumme nr. 513)

af: Helena Mejer, Parasitologi, Sundhed og Udvikling, Københavns Universitet

Spolormen er en parasit, der lever i tarmkanalen og er udbredt i alle egne af verden, hvor der holdes grise.

Uheldigvis tilgodeser dele af den økologiske produktionsform ikke blot grisene men også parasitterne. Et projekt arbejder derfor på at kortlægge smitten og forbedre rådgivningen.

Spolormen kan være et problem, fordi den kan påvirke grisens tilvækst, foderforbrug og sundhed. Et igangværende 3-årigt Organic RDD projekt (PAROL) arbejder derfor på at kortlægge smitten i fem danske besætninger, for at forbedre rådgivningen omkring kontrollen af spolorm.

Hårdføre æg

Spolormen smitter mellem grise gennem æg udskilt af de voksne orm i grisens tarm. Når æggene deponeres med grisens gødning på marken eller i stalden, skal der gå fra et par måneder til et par år, før æggene har udviklet en lille larve, som kan smitte nye grise. Æggene har en meget tyk skal, der beskytter larven imod udtørring og gør, at en del af æggene formår at overleve mindst 9 år på marken under danske betingelser.

Foldrotation

Pga. den lange udviklingstid smittes pattegrise normalt ikke af soen. Hvis der ligger æg på marken fra tidligere år, vil pattegrise dog hurtigt blive inficeret efter faring. Smittede pattegrise udskiller først spolormeæg efter fravæning til anden mark eller stald, som pga. den højere belægningsgrad kan smittes ganske betragteligt.

Ideelt set bør en sådan mark kun bruges til grise hvert femte år. Oftest er det dog urealistisk, og der er derfor brug for andre tiltag. Eksempelvis kan man pløje marken, så en del af æggene føres længere ned i jorden.

Mikrosvampe

I bananplantager bruges mikrosvampe til at nedbryde æg af planteparasitiske orm. PAROL har derfor undersøgt, om svampene også kunne bruges til at ødelægge spolormens æg i jorden. Svampene danner enzymer, der kan nedbryde kitin, som er en af æggeskallens vigtigste byggesten. En foreløbig laboratoriemodel har vist, at den ene svamp kan dræbe omkring 70 % af æg fra fjerkræets spolorm, og måske derfor har et stort potentiale inden for fjerkræproduktionen.

Indendørssmitte

Strøelse har længe været anset for at være en væsentlig risikofaktor for æggenes overlevelse og udvikling - især dybstrøelse. Projektet har derfor indsamlet og undersøgt strøelsesprøver for æg. Det ser ud til, at langt de færreste æg kan nå at udvikle sig til det stadie, som kan smitte grisen. Der er dog områder i stierne, hvor forholdene lokalt er fordelagtige, så grisene løbende kan smittes med spolorm.

Kompostering og udtørring

Selvom hovedparten af æggene ikke når at udvikle sig inde i stalden, viser de første resultater, at mange æg er levedygtige og kan fortsætte udviklingen senere. Det er derfor vigtigt, at gødning og strå komposteres, før det bruges til at gøde marker, hvor der senere kan tænkes at gå grise. Ved rengøring på stald er det essentielt, at stibunden får lov til at tørre helt ud, da udtørring er meget effektivt til at slå æggene ihjel.

De næste skridt

I øjeblikket afsluttes undersøgelser af, hvordan spolormeæg kan inaktiveres i gylle; der er planer om et komposteringsforsøg, og i det kommende år skal det bl.a. afdækkes, hvorvidt den største smittepåvirkning sker på marken eller i stalden.

Læs mere på www.icrofs.dk/danskforskning